Kőszeg, 1900. február hó 4-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyiltter sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Előfizetési pénzek és reclamátiók, valamint a lap szellemi részét illető közlemények
Feigl Gyula
kiadó címére küldendők.

XX. évfolyam. | Felelős szerkesztő és kiadó: FEIGL GYULA. | 5. szám.

A vasut és fögymnasium.

Látszatra ellentétes s nem egy kalap alá való dolgok. „Les extrêmes se touchent.“ S nekünk e kettő kell, haladásunk, boldogulásunk e kettőtől függ. E kettő egymást mozditja elő s együtt visz minket előbbre. Milyen vasut?

Ma Szombathelybe futunk bele, bár csak czammogva, mindenünket odaviszszük s kapunk onnan néhány kirándulót, törvényszék-végezte port, kicsinylést, a megye kiadósához járuló quotánk hirét. Ha innen kocsin indulunk, Szombathelyről még tovább is mehetünk a vonaton. A részvényesek kapnak 6%-et. Ez is valami. S valamint a vasutak hasznát átalában, úgy elismerjük, hogy ezét sem lehet számokban könnyedén kifejezni.

De hát nekünk más vasut kell, azaz más is kell. Olyan vasut, mely Kőszeget vidéke közép poutjává teszi; a mely nem azt viszi el, a mire nekünk is szükségünk volna, hanem a minknek nincs piacza, s viszont meghozza, a mink nincs, a mire szükségünk van.

Hozzon nekünk jó és olcsó gabonát, jó és olcsó marhahust; hozza ide Kőszeg vidékének elég tisztességes iparunk munkáinak megrendelöit s minden termesztményét; vigye el tisztességes borunk feleslegét a maga piaczára s azon kigúnyolt szellemet, mely másott annyira érvényesültet, hogy képes minket kigúnyolni.

A mi belöle eddig itt maradt, megtette azt a szolgálatet, hogy beláttatta velünk: nincs vezető szellemünk. A baj tehát itt van; jöjjenek hát, kik annyira terjesztik a szollemet, hogy jusson a vezetőknek is!

S hadd jöjjenek, kiknek itt megfordulta után mondhatjuk, van idegen forgalmunk, röviden forgalmunk.

Merre keressük e forgalom utját? Fölfelé! A merre az egyenes összeköttetés oly módon lehetséges, mely szerint Kőszeget nem nyeli el egy nagyobb, fejlettebb város. Kőszeg-Kirchschlag-Edlitz — — Bécs. Van más utunk is megfelelő, ma megcsinálható? Ez el nem nyel, de hát erösen fog hatni. Hoz, küld szellemet, melynek erős várként kell útjába állanunk magyarságunkkal. Örvendetesen halad s a mily mértékben halad, oly mértékben fejlődnénk. Nem lehet másként. Statisztikailag kimutatható, hogy több nyelvü városok nem mintái a haladásnak. S ha nem mintái a hanyatlásnak, — és mi? — erős vagyoni rendezettségüknek, mondjuk, gazdagságuknak köszönik. A mi a kultura, szellemi haladás gyümölcseként innen, bár félig készen kikerült; — másutt megérve élvezhető. Anyagi produktumainkkal nem tudunk semmit tenni, hova vigyük? nincs piaczuk, zárva az utjuk.

Nekünk a kultura terén kell eredményeket elérnünk, a kulturával kell hatnunk, magyar szellemünkkel, magyar kulturánkkal.

Ennek ma is erős idegen hatást kell egyensulyozni, még erősebbet kell majd levernie, erősen álló határőrül szerepelnie, hatását meszsze terjesztenie. S kire vár a feladat, ha nem Kőszegre, melyből, mint centrumból indulnak ki azon sugarak, melyek a kérdéses területek határán mennek magyarságunk munkáját váró körének kerületéig?

„Nyelvében él a nemzet.“ Érzelmeiben akkor, ha majd az is teljesen magyar lesz, bár nyilván amaz nélkül is magyar némelyütt. Ez szórványos jelenség.

Az érzelmet, mint a friss vizet, forrásból meritjük, oly edénynyel, mely ne adjon idegen ízt vizünknek.

Magyar érzést csak magyar forrásból, akarom mondani, magyar kulturából meríthetünk, ennek edénye csak a magyar nyelv lehet.

Ezzel, azt hiszem, velem együtt minden olvasóm eljutott oda, hogy fögymnasiumra égető szükségünk van. Szükségét, hasznát, nem is kell bizonyitanom; az argumentumok és statisztikai tanulságok özönét állíthatnám itt egybe: de tudja és érzi talán mindenki.

Szinte kezünkbe hull a fögymnasium, csak meg kell markolni.

A hibát, mely az 1893-iki és 96-iki kezdeményezés melegében való fel nem karolásában nyilatkozott, hogy akkor nem történtek meg a lépések a város részéről, azok a lépések, melyek a város által megszavazott 200,000 koronán fölül szükségeseket is meghozták volna, szinte kijavitja maga a vallás- és közokt. m. kir. minisster. Megérkezett a rendelete, mely a polgári leányiskolát — ha csak a város saját költségén fen nem tartja . . . és nem tartja — fokozatosan megszünteti.

Boszantó ugyan, hogy ennek előzményeiről a hivatalos város semmit sem tudott, de hát mit tud a mi hivatalos városunk? Annál boszantóbb, ha tudjuk, hogy mit adott a város a polgári iskolához. Valóban indignálódhatnánk, ha fel nem tehetnök,

TARCA.

A madarak védelme.*

CHERNEL ISTVÁN-tól.

„Mikor madárnak fészkére találsz az úton, akármilyen fán vagy a földön, melyben madárfiókák vagy tojások vannak és az anyjok ül az ő fiain vagy tojásain: ne vedd el az anyamadarat; sem a fiait vele . . .“
Mózes V. k. XXII. r. 6. v.

„Miképen a madaraknak minden bűnök nélkül vanik meg a hálót . . “
Példabeszéd k. 1: 17.

I.

Az „emberben az ember parancsolja, hogy ne csak uralkodjunk a többi élőlény fölött, hanem hogy hatalmunkat igazságosan éreztessük.

Pusztán az értelem szavára hallgatva, önzésünk elragad, az anyag után való féktelen vágynak nyit utat s a valóság igazának felismerésében is megkáprázlat.

Zsarnokságra vezet, irtunk és kifosztjuk a természet kincseit, melyekkel csak akkor gazdálkodhatunk magunkhoz méltóan, ha érzelmeink sugalmazására is hallgatunk.

Ész és szív mindig együttessen vezessen, mert a szellem erejének és a kedély nemességének kellő összhangjával fogunk csak igazán az „oktalan állatok“ fölé kerekedni s a természet egészéből egy fejjel kiemelkedni.

Kiváltságos jogokat szereztünk, de ezekből folyó kötelességeket is, melyek figyelmeztetnek arra, hogy mikor korlátlanul rendelkezhetünk az állatok életével, erőnket ne éreztessük az ártatlanokkal s ne irtsuk ki véglegesen a bűnösöket sem, mert nekik is van joguk az élethez, ők is szükségszerü hivatást töltenek be a természetben s hozzájárulnak az egyensúly fentartásához.

Ha kulturánkkal kénytelenek vagyunk is a természettel szembe szállni, bizonyos növényeket és állatokat haladásunk útjából félreszoritani, ám ne feledkezzünk meg arról sem, hogy növények és állatok közt mennyi jóltevőink vannak, melyek közvetve ingyen, vagy csak kevés bér fejében támogatják törekvéseinket.

A dudvákat, ártalmas állatokat meg kell tizedelnünk, de viszont oltalmaznunk azokat, melyek gazdaságunkban segitőink, s lényeges tényezők abban, hogy a művelődésben, egyenesen az ő felhasználásukkal, annyira jutottunk.

A művelődés és — közvetve — tökéletesbedésünk érdekében tehát szoros kötelességünk a természettel, erőivel, anyagaival és élő szerves alakjaival minél tüzetesebben megismerkedni, hogy ne pusztítsunk fölöslegesen és előmozditólag dolgozzunk ott, a hol kell.

Az öldöklés és rombolás hajlama erősebb az emberben, mint az építés, fentartás vágya; kétszeresen törekednie kell tehát, hogy ezt megfékezze és tevékenyen munkálkodva köszörülje ki a csorbákat, miket kulturájával a természeten ejt s melyek kárára lehetnének.

A madarakhoz fordulva, láttak, minő fontos szerepet visznek a természet háztartásában s minő értéke van munkálkodásuknak emberi szempontból is. Alig néhány van köztük, melyet mindenkor tanácsos üldözni; javarészt anyagi érdekeinket egyáltalán közönbösen érintik, de nagy azok száma, melyek megbecsülhetetlen szolgálatokat tesznek gazdaságunknak.

S a mi közös jellemvonásuk, a mivel lényegesen a többi állatosztály fölé emelkednek: egyetlen egy sincs köztük, mely mérges, egyetlen egy sincs, mely mindenképen utálatos volna. Sőt inkább ők, a virágokon kivül, a természetnek legvonzóbb elemei, örök vidor, ékitő jelenségei.

Gondoljuk csak az erdőt, mezőt, tóságot madarak nélkül. Milyen sivár, kihalt volna a vidék, milyen üres, néma! Jól érezzük ezt ősszel, mikor elcsendesül az a sokféle dal, mely hol imaszerüen, hol forró szenvedélyességgel, hol vidám üdeségben, megkapó egyszerüségben, lágy bánatosságban vagy könnyelmü elevenségben fakadva, betöltötte a tájékot. Nemcsak a barnuló, fonynyadó, hulladozó levelek szülik bús, bánatos őszi hangulatunkat, hanem leginkább a madárhang hiánya, a madarak elköltözése; ők, a távozók jelentik be a természet elszunuyadását, ők támasztják bennünk a borus érzelmeket.

Pedig egy részük nem is megy el, itt marad.

Viszont az ő visszatérésük, felhangzó daluk az, a mi még az első virágoknál is mélyebben érinti bensőnket s fakasztja meg a kikeletkor feltámadó reménységek, örömök édes érzetét.

A kinek szive még ép s nem fásult el, legyen bár szerény kunyhó vagy büszke palota lakója, mindig érezni fogja azt a bizonyos fojtó érzelmet, mely kéretlen jelentkezik, mikor valami kedvestől búcsúzik, viszont érezni fogja azt a kitörő, felviditó könnyebbülést, ha drága, kellemes viszontlátásban lehet része.

Ezeket érzi akkor is, mikor a tornyon gyülekező fecskék egyszer csak, nagy csicsergéssel felrajozva, felkapnak a felhők felé s nem szállnak többé vissza, hanem elvesznek a szemhatáron s üresen marad a fészkük az eszterhéj alatt s érzi akkor, mikor hóolvadtával nemsokára „visszatér a régi fecske“ s „nagy fecsegve“

* Mutatvány „Magyerországi Madarai, külön s tekintettel gazdasági jelentőségükre“ czimű munkából, irta chernelházi CHERNEL ISTVÁN, képekkel ellátta HÁRY GYULA és NÉCSEY ISTVÁN. Kiadta a földmivelésügyi m. kir. miniszterium megbizásából a Magyar Ornithologiai Központ. Két kötet 187 és 850 oldalnyi szöveggel, 40 színes, 16 fekete táblával és 59 szövegrajzzal. Budapest. 1899.

hogy a felszabaditott összeget a miniszter a főgymnasium fentartására akarja forditani. Hiszen a más reszortba áttétel nem nehézség! Mert mintegy 12,000 korona szabadul fel a polgári leányiskola megszüntetésével. Ne számuljunk gazda nélkül! Éppen azt kell megtudnunk, mit akar vele a miniszter, s az összeget kell megszereznünk a főgymnasium fentartására! Nem elég ugyan, de ha ez meg van, ha kegyelmes hercegünk helyet ad számára, ha a pannonhalmi sz. Benedek-rend főapátja erőket ad, a többit az illetékes tényezők kiteremtik a nélkül, hogy az egymás jogkörébe ütközés el nem háritható akadálya döntené meg a főgymnasium létrejöttét, hogy a város új terhet venne vállára. Ezeken nem mulik a dolog; hogy máson se muljék, rajta leszünk. De hát ne aludjunk! Ha a millennium lelkesitő hatását elmulasztottuk felhasználni, ne szalaszszuk el ezen, talán utolsó alkalmat!

200,000 koronás ajánlatot máskor sem, de főleg milleniumkor nem hagyott volna, más város részéről téve, figyelmen kivül a kormány. De hát Kőszeg szab. kir. városa nem tud tenni! Nem tagadható, legyünk igazságosak! — hogy a hivatalos kiküldötteket kalauzolta a város is. Ezt megtette s „re bene gesta" megállt pihenni babérain.

Sőt még más oldalról is csak a képviselő-választások előtt szokásos igéretekként hangzott a főgymnasium emlegetése.

Nagy a verseny; s bár Kőszeget Isten kulturális intézetek számára való helyül jó kedvében teremtette, Kőszeg nem tudott beállni versenyzőnek, s ha mások nem veszik kezükbe az ügyet, ma sem tud beállni.

„A ki kér, annak adatik, a zörgetőnek megnyittatik." Ehhez azonban ember kell, s legyen ez neki ösztönzés. Elismerésünk adóját szívesen fizetjük.

Vegye hát kezébe az ügyet a képviselő-testület, kényszerítse részvételre a város fejét; nem szükséges azonban megterhelni azzal, hogy mi a teendő, vagy mondandó; ezt bízhatja másra; végezze el ügyét kegyelmes hercegünkkel, a pannonhalmi főapáttal s küldöttségével hozza tisztába a miniszterrel, hogy ezen sorrendben elvégzett eredményes munka után hajlandó-e a felszabadíttott összeget a főgymnasium föntartására fordítani. Ez a teendőnk első sorban, s ezt gyorsan el kell intézni.

Tegye meg a képviselő-testület!

Akárki üti nyélbe a dolgot, úgyis tőle származik a kerdeményezés s ne engedje bármily más irányu actio gyümölcsévé tenni.

Egyébként nekünk főgymnasium kell, szinte markunkba esik, fogjuk meg. „Videant consules, ne quid detrimenti respublica capiat."

Résen legyünk! Szünjünk meg Isten háta megett megközelíthetetlenek lenni s emelkedjünk a kulturának általunk elérhető magaslatára! *

A kőszeg-soproni vasút.

Kőszeg sz. kir. város képviselőtestülete — mint már megirtuk — a f. év január hó 15-iki közgyülésen a kőszeg-soproni vasútra 40,000 koronát szavazott meg. Ezen határozat ellen tudvalevőleg fellebbezést adtak be az illetékes hatósághoz, mely fellebbezés formai, anyagi s elvi okok felsorolásával kifogásolja a városi képviselőtestület fenti határozatát s azt a felsőbb hatóság döntése alá bocsátja. Módunkban volt a fellebbezésbe betekinthetni s az alábbiakban közöljük ama főbb pontokat, melyekre a fellebbezés támaszkodik, hogy így nemcsak a szükebb körü képviselő-testület vegyen tudomást róla, hanem ismerje meg azt a nagyközönség is. Az ügy elbirálásába nem bocsátkozunk; a fellebbezés jogos v. nem jogos voltáról, az indokok s elvi kifogások helyességéről vagy helytelenségéről mondjon véleményt s itéletet maga a nagyközönség. Ime a főbb pontok:

1. Ezen határozat hozatalánál nem lett az országos törvényekben előirt publicitás és óvatosság betartva.

2. A városi képviselőtestület tagjai a kérdéses sopron-kőszegi vasút tervezett alapitása-, építése- és üzletéről sem a tanács előterjesztéséből sem a kérvényezők beadványából, még csak megközelitő tájékoztatást sem nyertek: valljon a város polgáraira nézve hasznos beruházásra szavazzák-e meg a terhes kötelezettséget, fog-e akár direct vagy indirect úton s minő mérvben az áldozatból megtérülni?

3. Képzelhető-e Sopronvármegye ezen legszegényebb, gyér lakosságú vidékén — a hol sem a sovány mezőgazdasági, sem a kihasznált erdők termményeiből a helyi fogyasztás után mi sem marad elszállitásra, — 36 kilométer országúti távolságot, — hirszerint 56 kilometerre nyujtó helyi érdekű vasútnak oly jövedelmező forgalmi eredménye, hogy abból a nagy beruházási tőkének állitólag kilométerenként 42 000 frtja bárcsak elsőbbségi kötvényeiben is némi csekély kamatozást elérhessen? (A legalább is hasonló nehézségekkel *Szájbeli* Gyula úr országgyülési képviselőnek önzetlen vezetése mellett épült pinkafői vasút kilométerenként közel 15 ezer frttal kevesebbet igényelt.)

4. A tervezett új sopron-kőszegi h. é. vasút városunknak csak kárt fog okozni, a midőn a piacunkra utalt sopronvármegyei szomszédos és Rőt felöli háttéri vidék népességét a soproni piachoz vonzza s a kőszeg-szombathelyi vasútnak e vidékről jelentékeny személyforgalmát eltéritI

5. A nagy terhet reánk róni akaró határozat ellenében figyelmen kivül nem hagyható Kőszeg város és lakosainak rendkivül kedvezőtlen anyagi helyzete. — A regale-bérlet mellett is a városi pótadó a 4 0%-ot közelíti meg, a nélkül 60% lesz, pedig a város adóssági e közben is az utolsó 6—7 év alatt felszaporodtak 108 ezerről 130 ezerre, ezentúl 100 ezer frt a főgymnasiumra, a kirchschlagi vasútra 40 ezer frt és most 20 ezer a soproni vasútra, ami 3 0 ezer frtra rugna. — Ha ennyi hitelt valami lehetetlen módon szereznénk is, de a törlesztés és kamat évi terhe a pót adót több mint 30 krral felhajtaná közel a 100%-ig!

Pedig a város lakosságának megélhetési viszonyai a kőszeg-szombathelyi vasút megnyitása óta is — a mint annak súlymérője, a teher — forgalom fokozatos csökkenése mutatja, évről-évre eredmény szegényebb és terhesebb küzdelmek közé jutnak.

6. A tervezett kőszeg-soproni vasút szolgálni és kielégiteni fogja Sopron város és vármegye érdekeit, soproniakból összeállitandó igazgató tanácsa mindig képes lesz úgy irányitani tarifáit és egész üzletét, a mint azt Sopron érdekei — bár a kőszegiek hátrányára kivánják. —

7. Biztositsa Sopron város a vasúti fuvardijtételekhez kivethető (886. XXII. 132§) helyi illeték hozadékát, vegye magához a főérdekelteket s kövesse Kőszeg város eljárását 1880/3-ból: megfontolva behatóan a vasút terve s költségelőirányzatát, vegyék át az effektiv építési költség felét törzsrészvényekben, a másik felét elsőbbségi részvényekben tartsák meg Sopron város és megye hazafias áldozatkész milliomosai és jómódú polgárai, — a vasút építését gazdaságosan hajtsuk végre fővállalkozók nélkül, — az üzletet pedig saját régiében rendezzék be szinte takarékosan: a fővezérletet tegyék le egy tapasztalt szakember kezébe minél tágabb hatáskörrel — s akkor, akkor arra éppen nem lesz szükség, hogy a soproni vasúti kölcsön végett Kőszegen az adóvegrehajtóval az utolsó betevő kenyérfalatokat kelljen lic. táltatni.

MI ÚJSÁG?

— **Öröm Esternazy Miklós herceg családjában.** Herceg *Esterházy* Miklósné szül. *Cziraky* Margit grófnő mult hó 25-én éjjel a kismartoni várkastélyban egy egészséges leánygyermekkel ajándekozta meg férjét. A hercegi család első sarjának keresztelője mult hó 28-án d. e. 11 órakor ment végbe a kismartoni várkastély egyik fényesen feldiszitett termében. A keresztelőt 10 órakor a vártemplomban Te deum előzte meg, melynek végeztével a hercegi családhoz tartozók, valamint a meghivott vendégek a várkastély termébe vonultak. Warits Károly alsó-kismartonmegyei prépost, Pollak és Warilits kaplánok, Madarasi Antal volt és Erudt Imre jelenlegi hercegi nevelő segédletével teljesitette a keresztelési szertartást. Az ujszülött herceguőt nagyanyja: Cziraky Antal grófné tartotta a keresztvíz alá. A szertartás befejezése után Warits prépost emelkedett, szép beszédet intézett a herceghez s az egész kegyúri papság örömének adott kifejezést az örvendetes esemény felett. Az ujszülött herceguő első sorban Maria, azután Alojzia, Rózsa, Alice és Paula neveket nyerte a keresztségben. A herceg a családi öröm alkalmából 800 koronát ajándékozott a lékai plébániához tartozó szegényeknek.

— **A szt. Benedekrendi főapát névünnepe.** Fehér Ipoly pannonhalmi főapát névünnepét a rend helybeli székháza január hó 29-én ülte meg. A székház fényes estebédett adott, melyre hivatalosak voltak a különféle hatóságok s hivatalok elöljárói, a katonai parancsnokságok s a polgárság néhány tagja; névszerint a következők: Schuppler Henrik ezredes és adjutánsa Jantschge György főhadnagy, Schwáb Alfréd vadászőrnagy, br. Busche-Ipping főhadnagy, Györffy Endre a honvédzászlóalj parancsnoka és segédtisztje Thúry József hadnagy, Tipka Ferencz polgármester, Szovják Hugó városi ügyész, Kőszegi József r. kapitány, br. Miske Kálmán, Paller András és Freyberger Sándor v. képviselők, Kincs István v. plébános, Varga György és dr. Erőss József kaplánok, Pröhle Henrik ev. lelk. Pteffel János kir. körjegyző, Korchmáros Gáspár jbiró, Somogyi Miklós főszolgabiró, dr. Kovács István v. tiszti orvos, Chernel István, Vörösss Zsigmond árvaházi praefektus, Hechinger Imre postafőnök, Karenits Ferencz unyg. plébános, Beer Károly katonai lelkész, dr. Dreiszker József orvos, Kárpáti Sándor polg. isk. tanár, Dohnál Péter egyh. karnagy, Pados Gábor és Kerner Ignácz tanitók. — Az estebéd folyamán több melegh angu szép felköszöntót mondottak; igy dr. Mázy Engelbert gymn. igazgató és házfőnök lelkes szavakban emlékezett meg a nagytudományu főapát érdemeiről s Isten áldását kéri az ő munkálkodására. Kincs István városi plébános a rend tagjaira köszönti poharát, mint oly rendnek tagjaira, mely úgy az egész nemzet, mint különösen Kőszeg városa érdekében oly hathatós működést fejtett ki. Tipka Ferenc polgármester a város nevében szól s tolmacsolja a lakosság jókivánatait, éltetve a főapátot, mire dr. Mázy házfőnök mondott köszönetet, éltetve a vendégeket. Majd Szovják Hugó v. tiszti

---

kedélyeskedik a csatorna szélén, mult évi fészke táján mikor az első gólyát látja s ujra hallja a pacsirtát a levegőeget „szántva" dalt zengeni.

Mindez bizony a szivhez szól.

S mikor látjuk a komor fenyves homályából a vörösbegy előcsillanó kedves alakját, sugárzó kifejezésteli szemét, az ágak közt a szorgosan keresgélő tarka cinegék örökké mozgó rajait, a fatörzseken ügyesen kúszó cifra harkályokat, a hegyvilág fölött fenséges biztonsággal kerengő hatalmas sast, a nyilaló sólymot, a friss lomb közül kisárgáló aranymálinkót, a patak fölött elsurranó, drágakőre emlékeztető jégmadarat, a gabnakereszteken üldögélő szalakótát, a tóságok tarkabarka szárnyas népét, a kiragyogó, fehér, nemes kócsaggal, a rónán legelő nagy túzokot és a délceg darvakat és annyi sok mást: hát bizony bevallhatjuk, hogy szemünk megakad rajtuk s mindannyiakat szépnek is találjuk.

Mindezekben utaltunk már azokra a szempontokra, melyek a madarak megvédelmezését lelkünkre kötik. Oltalmunkat tehát követeli:

1. a szép iránt való érzékünk;
2. anyagi érdekünk; és
3. emberi érzületünk.

Következik ebből, hogy mivel mindegyiknek van aesthetikai értéke, csakis a föltétlenül ártalmasakat tizedeljük, de emberségesen, ne kinozva, mert a madár is érez; az alkalmilag károsak ellen csak védekezzünk; a közönyös és hasznos fajokat ellenben kiméljük, éppen úgy, mint istápoljuk nyilvános tereinken, kertjeinkben a diszbokrokat és virágokat; sőt a mennyire módunkban áll, törekedjünk szaporodásukat előmozditani, számukat megnöveszteni s ellenségeik ellen őket megoltalmazni.

Mindez oly egyszerű, oly igaz! szinte lehetetlennek vélnők, hogy a gyakorlatban még sem cselekszik igy az ember.

Sőt ellenkezőleg.

Fejlődésünkben, a műveltségben elért nagyszerű eredményeinkre büszkén fogjuk nemsokára üdvözölni a XX-ik század hajnalát, egy uj időszak kezdetét. Önkénytelenül visszatekintünk a multra, arra a nagy időre, mely elfolyt azóta, mióta az ember a Földön a diluvium korában, kezdte megvetni lábát s pattintgatott tüzkőből készitett nyilaival sebezte halálra a délceg ős szarvast. Azóta elértük, hogy gondolatainkat egy pillanat alatt közölhetjük az Óceánon túl lakó ellenlábas uj világi embertársainkkal, hogy száz és száz kilométernyirs beszélhetünk, sőt a hangot örök időkre eltehetjük, hogy az Ó-világból 5 nap alatt áthajókázhatunk Amerikába, hogy becsukott ládák tartalmát falazaton keresztül megláthatjuk, hogy az élő amber csontvázát rövid idő alatt fényérzékeny üveglapon képileg előállithatjuk, hogy kiszámithatjuk a milliónyi mérföldekre eső égitestek mozgását, pályafutását; de azt még nem értük el, hogy az állatok kihasználásában mindig az értelem és szív tanácsaira hallgassunk és igazságosan bánjunk velök.

Lépten-nyomon még mindig előitélettel, babonával, türelmetlenséggel éz megrögzött rossz szokással, tudatlansággal és szivtelenséggel, vagy a mindent pénzzé tenni akaró rideg önzés túlcsapásaival találkozunk, ha az emberiség megtartását az állatokkal szemben vizsgálgatjuk.

A madarakkal is csak igy vagyunk.

Mióta a könyvek könyve, a Szentirás, először figyelmeztetett és tanitott a madarak védelmére, alig haladtunk tovább e századig, minthogy felismertük igazságát. De hogy a belőle vonható tanulságokat alkalmaztuk volna, arra csak egy emberöltönyi idő előtt fordult a figyelem, gyümölcseit azonban még csak alig élvezzük; azok a jövőnek maradnak.

Egy nemesszivű tudós német tanár, *Gloger* volt az, a ki a madarak életét tanulmányozva, mint egy jó ügy valódi apostola szót emelt védelmük érdekében. Kiindulása nem volt ugyan ment tévedésektől s több érzelemmel, mint beható kutatások alapján lépett sikra, de lelkes fáradozásai életre keltették azoknak az eszméknek csiráit, melyek a madarak védelmét komoly megfontolás tárgyává tették.

Széles mederben indult meg az eszmecsere; egyesek, társulatok tüzetesebben foglalkoztak a kérdéssel s ma már az egész irodalom bizonyitja ez ügynek üdvös fellendülését, mely kezd a társadalom különböző rétegeibe szivarogni, sőt törvényes intézkedésekre is vezetett.

Nagyon is idejében lépett föl *Gloger*, mert a kezdeményezés égetően szükséges volt, hiszen a madarak fogyása már sok helyt igen szembetünően mutatkozott. Okozta és okozza ma is számuk folytonos megcsappanását, mely kivált némely fajoknál kirivó: az emberek pusztitása és kultura térfoglalása.

Liebe igazán jól mondhatta: „A mi kötelességünk a természetet lehetőleg érintetlenségében meghagyni, a mennyire ezt a létért való állandó harcban és kulturánk mellett tehetjük." Ám a kultura legtöbb oka a vadállatok fogyásának; még pedig minél fejlődöttebb, annál inkább az.

(Folytatása következik.)

ügyész szólott, ki megemlékezvén a szt. benedek rendnek városunk magyarosodása és kulturális fejlődése körül szerzett nagy érdemeiről, a rend tagjaira s a tőgymnasium mielőbbi létesitésére üriti poharát. Pröhle Henrik ev. lelkész a gyülekezetének szószólója; örömmel látja, hogy társadalmi téren mindinkább keressük az érintkezési pontokat s ép a ház főnökében oly egyént lát, ki a társadalmi együttérzés és együttmunkálkodást tőle telhetőleg előmozditása hivatva van. A díszes társaság ezután még jó sokáig maradt együtt a legkedélesebb hangulatban.

Kedden a gymn. előadások szüneteltek, s délelőtt a székház templomában ünnepi szt.-mise volt, melyen a tanulóifjuságon kivül nagyszámú közönség vett részt.

— **Katonai hir.** *Niklas* Fülöp altábornagy, a komáromi hadosztály parancsnoka f. hó 1-én városunkban időzött, a mikor is a helybeli vadász-zászlóalj fölött szemlét tartott.

— **Az alreáliskola altisztjeinek** f. hó 1-jén tartott mulatsága annyira látogatott volt, hogy sokaknak nem jutott hely a nagyteremben felállitott asztalok mellett s állva kellett végig hallgatniok a hosszu musort. A programm elejétől végig német volt s tartalmilag is valamivel válogatottabb lehetett volna; igy az 5. pont (egy Ausztriát dicsőitő duett) s egyik-másik kuplénak némely kevésbé esztetikus verse batran elmaradhatott volna. A rendezőség s különösen a közreműködő urak (Küntzel, Scheibert, Kiefhaber és Sautnauer) mindent megtettek a közönség szórakoztatására, a mi — különösen a tánccal — sikerült is nekik. A hosszú műsor és az utána következő tombola miatt a tánc csak éjfél tájban kezdődött.

— **Turista-bál.** Serényen folynak az előmunkálatok és a rendezőség a napokban kezdi meg a bálterem diszitését, a mely — mint a tervből alkalmunk volt láthatni — páratlan szépnek igérkezik. A közönség várakozással s nagy érdeklődéssel néz az estély elé s eddig is már számosan váltották be jegyeiket *Róth* Jenő könyvkereskedésében. A mulatság javára adakoztak, illetőleg jegyeiket kiváltották: Korchmáros Gáspár 3 kor., özv. Kultsár Alajosné 2 kor., özv. Küttel Istvánné 6 kor., Schiefer György 3 kor., özv. Szabadhegyi Mihályné 2 kor., Mederl kisasszonyok 1 kor., Popper Ignác 2 kor., Frisch ezredes 3 kor., dr. Schmidt 3 kor., Waisbecker János 2 kor., Korchmáros Menyhért 2 kor., Róth Sándor 4 kor., Markovits József 10 kor., Glatzhofer Samu 2 kor., Izák Mária 3 kor., Stegmüller Mária 1 kor., özv. Dollmann Jánosné 1 kor., Eitner János 6 kor., özv. Wagnerné 2 kor., Müller Vincze Károly 3 kor., Simon Tádé 3 kor., dr. Mázy Engelbert 3 kor., Freh Alfonz 3 kor., Wagenhoffer Titusz 3 kor., Hofbauer Constantin 3 kor., Wöltel Vilmos 3 kor., Fuchs János 3 kor., Szeybold Károly 2 kor., Gerentsér Uzor 2 kor., Wiesinger Alajos 3 kor., Czeke Gusztáv 10 kor., Lauringer János id. 3 kor., Hecsinger Imre 2 kor., özv. Brenner Sándorné 3 kor., ifj. Szeybold Kálmán 3 kor., dr. Irmann Alfréd 3 kor., özv. Radicke Ottóné 2 kor., Freyberger Sándor 6 kor., Banits József 3 kor., Pitt György 3 kor., Szommer Emil 6 kor., Leitner Nándor 2 kor., Noysser urhölgyek 3 kor., Mazuth őrnagy 7 kor., Stettner Henriette 2 kor., Krausz Gyula hadnagy 3 kor., dr. Waisbecker Antal 2 kor., Michaelis Izidor 3 kor., Jaisch hadnagy 3 kor., Rossmann hadnagy 3 kor., Szép Mihály 4 kor., Häussler kapitány 4 kor., Mohr Vilmos 2 kor., Huszár Samu 2 kor., Waisbecker Ede 6 kor., Schindler Vilmos 2 kor., Engl István 5 kor., Mikáts Mátyás 1 kor., Höffer József 2 kor., Kubinek alezredes 4 kor., Galliena Alajos őrnagy 6 kor., Ignácz Spitzer 3 kor., Kobelrausch kisasszony 3 kor., Kovács József 3 kor., Partzer Stefánie 5 kor., Kárpáti Sándor 3 kor., Balogh Elek tiszth. 3 kor., özv. Stegmüllerné 1 kor., Perkovits Ferencz 3 kor., Decker János 2 kor., özv. Wöltelné 2 kor., Hoyer kapitány 7 kor., Schneller Ernő 2 kor.

— **Kőszeg-edlitzi vasut** ügye igen élénken foglalkoztatja Kőszeg város közönségét. Vasárnap szükebb körü értekezlet volt a polgári kaszinóban, hol egyhangulag abban állapodtak meg, hogy a város a maga részéről is előmunkálati engedélyt fog kérelmezni, s terveket is fog kidolgoztatni, hogy a vonalnak minél előnyösebb kiépitését előmozditsa. Elhatározták, hogy a törvényhatóságot arra kérik, hogy a vasut létesitését annak idején a vármegye közönsége is legalább oly mérvben támogassa, mint azt más vidékek érdekei előmozditásánál tette.

— **Érdekes villanos vasuti tervezetet** nyujtott be a polgármesteri hivatalhoz Bauer Kurtius, bécsi mérnök. A tervezet összekötné Kőszeggel, mint központtal: Szakony, Dörfl, Pörgölin, Rohoncz és Uj-Hodász községeket. A vasút kiépitése kb. 5.400.000 koronába kerülne s Bauer a várostól egyenlőre csak 28—29,000 koronát kér az előmunkálatok fedezésére.

— **Pályázati hirdetmény.** A törvényhatósági bizottság 32213/890. sz. határozatával az aradi vértanuk emlékszobrának leleplezése alkalmából két életben lévő 1848—49 évi, első sorban vasvármegyei illetőségű és mindenkor kifogástalan életű szegény honvéd részére életfogytig tartó 50—50 frt (100—100 korona) évi segélyből álló alapitványt létesitett, mely a nemesi pénztár jövedelmeiből fedeztetik. Ezen alapitványok egyikét eddig élvező Illés Antal volt pálfai lakos agghonvéd az 1899 év folyamán elhalván, az alapitványnyal járó 100 kor. évi segély elismerése iránt nyilvános pályázatot hirdetek s felhivom a pályázni kivánó 1848—49. évi agghonvédokat, hogy pályázati kérvényeinket, melyek 1848—49 évi honvédszolgálatuk, vasmegyei illetőségük, vagyontalanságuk és kifogástalan életük igazolására vonatkozó szabályszerű bizonyitványokkal továbbá annak igazolásával, hogy jelenleg nyugdijat vagy kegydijat nem élveznek, szerelendők fel, hozzám legkésőbb f. évi március hó 1-ig terjeszszék be. A segélyösszeg 1900 évi január 1-étől kezdődőleg lesz folyósitandó s annak adományozására a törvényhatósági bizottság határozata értelmében a Deák Ferencz ösztöndij kezelésére hivatott választmány illetékes.

Szombathely, január hó 13-án.

Károlyi Antal
alispán.

— **Hirdetmény.** A szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 45777/99. sz. rendelete folytán, ezennel közhirré tétetik, hogy a folyó évi január hó 31 ig elkésett tehervallomásokra vonatkozó igazolási kérvények folyó évi február hó 15-ig alulirt hivatalnál beadhatók.

— **Ingatlanok forgalma.** A mult hét folyamán a következő ingatlanok kerültek telekkönyvi átirás alá: Néhai Ralicke Otto után a 831. 832. (6416—6417) (6819—6820 c) hsz. 500 számu ház fele özv. Radicke Ottóné javára. Néhai Reymayer András után az 1199 és 1682/1519 hsz. 705 szám ház fele Reymeier András Róza, Vilmos, Adolf, István, Gusztáv és Lajos javára Néhai Ritter József után a 3751 hsz. 53 hsz. fél ház Ritter János és József javára. Néhai Scheer Ferencz után a (6235—6237) ha fele Scheer Ferencz, Antal, János és Teréz. Néhai Schmidt Istvánné után a (2036—2037) hsz. Schmidt Antal javára. Néhai Schvahofer Samuné után a 30/0. 2956. hsz. fele Schvahofer Karolin Samu, Katalin, Zsuzsánna és Lajos javára.

Rövid hirek.

— **A Lakner Katalin**-féle kiházasitási díjat az idén Kratochvill Adélnak itélte oda az alapitványkezelő bizottság.

— **A Fercsak Mózes**-ösztöndijat a városi tanács határozata szerint *Ecker* Károly és *Schök* István nyerte el.

— **Anyakönyvi statisztika.** Folyó év január havában a kőszegi anyakönyvi hivatalban bejegyeztetett 12 haláleset, 17 születés és 3 esketés.

— **Farsang.** A lékai „Männergesangs-Verein" február hó 11-én Lékán a Klemm-féle vendéglőben egy kis víg énekes szindarab s férfikarok előadásával összekötött táncvigalmat tart.

— **A felemelt katonai fizetések** kiutalványozására vonatkozólag a mult hó végén adták ki a rendeletet, melynek értelmében a fizetesemelést 1900. január hó 1-től számitva utalják ki.

* **Aki a burokért prédikál.** Góthából jelentik, hogy ott Kretscher udvari lelkész szentbeszéde alkalmával megemlékezett a burokról, azért fohászkodván, vajha az Ur segitségére sietne a vitéz burok fegyvereinek. A lelkészt a kóburg-góthai uralkodó herceg azonnal rendelkezési állományba helyeztette.

Szinház.

Halmay Imre sziutársulata az elmult héten eléggé változatos műsorral folytatta előadásait.

Szombaton jan. hó 27-én szinrekerült „A görög rabszolga", melyet elég nagyszámú közönség nézett, azaz inkább hallgatott végig. A libretto meglehetős érdektelen és lapos, de annál szebb John Sidney fülbemászó zenéje s a főszereplőknek bőven kijutott a tapsból.

Vasárnap délután fél helyárak mellett „Ezer év" ment. Este pedig tüzoltóink javára Bokor József szép népies életképe: „Az éles". A nagyterem zsúfolásig telt meg igen hálás közönséggel, mely igen szives elismerésel adózott Tordayné és Sárközy ügyes játékának s szép énekének. A darab lelke Halmayné volt, kinek jellemző játéka s gyönyörű nótázása valósággal elragadta a közönséget. Kitünő alakitás volt Nagy Gyula Bezzeg Danija és Tisztay Mandrucz Arminja.

Hétfőn Szulamithot adták népelőadásul.

Kedden Sudermann társadalmi drámája „A becsület" került sziure — sajnos — csak csekély számú közönség előtt. A darab éles tendenciája, megható jelenetei s valóban megrázó tragikuma mély hatást tett a hallgatóságra. Szabó Ferencz valósággal remekelt hálás, de telette nehéz szerepében. Ugy látszik ő benne is erősebb a drámai véna, mint partnerében: Tuboly Klementinában, kit ez alkalommal, — valahára — hálásabb szerepben láthattunk. Igen szépen játszott s többször nyilt szinen is kitapsolták. Méltó harmadiknak emlitjük Halmayt, kinek Trast grófja egyik legjobb alakitása volt.

Igazi elemében láttuk Tuboly Klementint szerdán a „Himty dalaiban". S ő iparkodott is, hogy szerepét kiaknázza, a mi igen szépen sikerült is. Az ő Szegedi Rózája igazi poetikusan szenvedélyes ideál volt, a milyen ideálja csak Kisfaludi Sándornak lehetett. A költőt Szabó adta lendülettül és sok temperamentummal. Igen jó volt Nagy Gyula mint Rosty Antal, a két Kövy testvér és Tordai Károly.

Csütörtökön az altiszti bál miatt nem volt előadás.

Pénteken d. u. a Himfy dalait adták. Este 8 órakor Géczy István nagyhatású népszinműve „A gyimesi vadvirág" került szinre. Közönség igen nagy számmal volt s élvezettel leste Halmayné és Tordayné gyönyörű énekeit s játékát. Sárközy s Torday Béla a rendes jók voltak. Sok derültséget okozott Tisztay és Szepesi Paula kitünő alakitásával. Szabó Ferencz mai alakitása a legjobb volt, mit eddig tőle láttunk; oly szépen játszott, hogy a közönség alig győzte őt elismerésével elhalmozni.

A társulat a hét folyamán befejezi itteni működését s innen Kis-Czellbe megy.

Csarnok.

Hadi tudósitások az angol-búr háboruról.

(Francia alapossággal.)

Ladysmith . . .

Másnap hajnalban indult az első vonat Pietermaritzburg, Ladysmith legközelebbi vasutállomása felé. Az indóházat nyüzsgő embertömeg tartotta szállva úgy, hogy csak nagy megerőltetés után juthattam egy I. oszt. coupéba. Velem szemben egy gentleman foglalt helyet, kiben a kártyák kölcsönös kicserélése után Makrum Max-Kinley békeközvetével köthettem ismeretséget. Ah! mily szerencse! Ide utaztamban a vatikani, és most az éjszakamerikai békeközvetitő követtel hozott össze a sors.

„Bizonyára szinte Ladysmithbe törekszik Méltóságod? — kérdem.

— Nem! Csak Pietermaritzburgig; innen tengelyen Pretoriába az elnökhöz a búrok részéről felajánlott békének közvetitésére. Ha ott dolgomat sikerrel végeztem, indulok Angliába — Deviktoriához, bár eddig békeközvetitésének törekvései . . . ágyudörgést szenvedtek. —

Két körülményre hivtam fel Ő Méltósága figyelmét:

Dr. Körber osztrák miniszterelnök missiójára s Budapesten a telepitésről lefolyt enquêtere. Az osztrák miniszterelnöknek is az a feladata: az osztrákok s csehek közt békét kötni. Ha ezen feladata sikerül, úgy bizonyára a békeközvetités számára — új iskolát nyitott, a melyet a békeközvetitő tanonczok sikerrel látogathatnak. A telepitési enquêtere pedig azért, mivel a háború befejezte után Transvaalban bizonyára telepitésre lesz szükség. Erre vonatkozólag pedig Darányi most prima adatokat szolgáltathat.

Pietermaritzburgban elváltunk. A pietermaritzburgi indóháznál egy ottani fiakerrel Ladysmithba utaztam. Utamban ugyan feltartóztattak a Ladysmith előtt sürün cirkáló búr őrjáratok, de mikor felmutattam a részemre kiállitott salvus conductust, — bosánatot kérve, tovább eresztettek. A ladysmithi vámsorompónál már többet kellett a bemenetelért küzdenem, de mikor vissza akartam indulni . . . a csokoládéval, azonnal elhárították az utamat akadályozó sorompót.

Vigan hajthattam volna tehát Ladysmith kövezetén. — ha oly nagy szomorúságban nem élne mostan annak minden lakója. Számolva az itteni lakók hangulatával s érzületével, hallgatag foglaltam el a „Hotel Trafalgar" egyik udvari szobáját, a melynek azonban, tekintettel a nagy idegenforgalomra, — nagy ára volt. Fürdőt itt nem kivántam venni, megfelelő útbaigazitást pedig a vendégfogadós adott. Első dolgom volt Ladysmithen a chequet beváltani, melynek beváltása akadálytalan volt ugyan, de a sok pénznek elköltése már annál nagyobb akadályba ütközött. Hallatlan! Még soha nem volt annyi potya pénzem, s most nem tudom forgatni: Pomeryt, fácánt, s egyébb ehez hasonló ital- s ételnemüeket, a melyek után a fáradt test áhitozik, elfogyasztották a már két hónapon túl fogva tartott ángliusok, kik szintén nagy kedvelői a jól teritetett asztalnak.

A vendégfogadós lencsét, babot kinálhatott, s ezen ételnemüeket is immár csak kis adagokban; italnak pedig — Succi-féle likört. No! látom, Orbano úr, igy hivták a korcsmárost — ön ért a mesterségéhez.

„Sejtettem Ladysmith sorsát, tehát egy kissé előrelátó voltam. Másnak a háború anyagi kárt, sok búbánatot okoz, nekem hasznot, sok hasznot hozott. Ladysmith felszabaditása után itt is hagyom e tájat, melynek már nem lesz boldog lakója, és megyek haza — Erdélybe."

— E e r d é é l y b e e?!

„Igen, oda. Uram! ugy-e nem is tudja, merre van?"

Álmélkodásamból akkor tértem észre, hogy előttem van — egy honfitársam.

„Hogy került ide?"

— Egyszerű annak a históriája.

Odahaza tanultam — pincérkedni. Kivándoroltam. — Romániába; ott megtanultam angolul; — innen Konstantinápolyba mentem. Két évi ottlétem után, mely idő alatt a francia nyelvet elsajátitottam, — Kairóba kerültem főpincérnek. Itt alapitottam meg existentiámat, amennyiben egy olasz ajánlata folytán mult évben elnyertem a Trafalgári nagy vendégfogadó bérletét, mely egy részvény-társaságé.

Mint bérlő vettem fel az idegen hangzású Orbán név helyett az Orbano nevet, mely itt a fülnek jobban cseng.

Egy gránát szétpattanása zavarta meg további, érdekesnek látszó beszélgetésünket.

A vendég-fogadás eltünt mintha a föld nyelte volna el, én azonban egy romhalmazra dölve, ha nem is keseregtem, mint Scipio Afrikanus Karthago végpusztulása felett, de azon tünődtem: miért tartanak békés időben békeconferentiákat sampusz s egyébb vigasságok mellett? S miért nem háborus időben ülnek Goluchovski, Haahl, Bülow s egyébb miniszterek össze s például most Ladysmithban a háború s a nyomor tanyáján a békéről conferenciázni? Ha látnák az Excellentiás urak azt az öldöklést, rombolást s pusztulást: a végtelen nyomort, a haldoklók utolsó hörgését: Isten engem! elmenne a kedvök a virágzó telepeket sirhelyekké átalakitani, hol a nyomor könyeket fakaszt. Hol itt a jog? Hol itt az igazság? Az ágyuk folytonos bömbölése, a gránátok szétpattanása, az ágyugolyók sivitása, a szertelen puska-ropogás tünődéseimből csakhamar felzavart. Oda fordultam, ahol legjobban dörögtek az ágyuk: a Cäsar Kamp felé, a melyet a búrok verés viaskodás után el is foglaltak. Százával hozták a vörös kereszt emberei a sebesülteket, kiknek ápolása annál nehezebbé vált, minél jobban fogytán lett az élelem.

A viaskodás befejezte után vacsorálni mentem. Hanem őszintén mondhatom, nem izlett az nap a vacsora. Szomorúan foglaltam egyedül helyet az asztalnál, mert a polgárok aznap nem tartottak kimenőt, a vendég-fogadós pedig biztos helyéből ki nem mozdult.

A katonák künn tanyáztak. —

De mit csináljak Ladysmithban a sok pénzzel?

Mr. Sincère.

„Henneberg-selyem"

— **csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendeltetik** — fekete, fehér és szines, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként. Mindenkinek **postabér és vámmentesen házhoz szállitva!** Minták **postafordultával** küldetnek.

Henneberg G. selyemgyáros (a. u. k. udv. szállító) Zürichben.

Vegyesek.

— **Az idegesség.** Ha falunkban járunk, olyankor, a midőn a földet művelni kezdik, rendesen erős, egészséges emberekkel találkozunk. A szabad levegő, a varos rossz levegőjétől való távolság az egészség egyik főföltétele. Néha azonban akad a vidékiek között olyan, kinek kevésbbé erős szervezete, gyengébb vére nem tud a fárasztó földmunkálatokkal, a melyek a helyett, hogy az egészségre üdvösek volnának, még inkább leroutják, megkűzdeni. Ilyenkor a munkát félbe kell szakitani. Abban az esetben, a melyről most beszélni akarunk, az idegesség okozta a bajt. Ha valakinek ily baja van, egész szervezete megsinyli; az idegek többe-kevésbbé megromlanak s ez az egyre és az érzékekre roppant káros hatással van. E baj külső megnyilatkozása igen különböző, de ezek minden esetben a vér megváltozásában keresendő s a testi munka tuleröltetésének következménye. Ezért a vér helyreállitására kell a főszerlyt fektetni; a Pink-pilulák mint a legjobb helyreállitói a vérnek meg fogják adni a kivánt eredményt, ugy az idegességnél, mint a neurszténiánál, a férfi és nő elgyengülésénél, a gyermekbetegségeknél a melyek rendesen a vérszegénység következményei. Egy radikális gyógyulás példáját irja nekünk Motard Gábor ur charmauti (Charente) 22 éves földmives.

— Egy év óta — irja — ideges és oly gyenge voltam, hogy kénytelen voltam munkámat félbeszakitani. Egész testem szenvedett és enyhülést nem ta[illegible], mig a nekem ajánlott Pink-pilulákat nem kezdtem haszná[illegible]. Egy év telt el azóta és a legnagyobb megelégedésemre teljesen folgyógyultam. Most én ajánlom a Pink-pilulákat mindazoknak szenvedőnek. Remélem, hogy levelem nyilvánosságra hozása sok embernek hasznos lesz. Magyaror-rági főraktár: Török József gyógyszertárában, Budapest, Király-utca 12.

Irodalom és művészet.

— **Kubelik Jan-nak**, a legujabban feltünt hegedütitannak fejedelmi tiszteletdijat biztositott három évi időtartamra Dunkl Norbert, a Rózsavölgyi és Társa cég főnöke. Szerződést kötött ugyanis a cseh Paganinivel a világ minden részében rendezendő 300 hangversenyre s ennek fejében fél millio koronát ajánlott fél Kubeliknek. Szinte páratlanul áll ez az eset hangversenyeink történetében, mert ilyen óriási összegü tiszteletdijra alig merte még magát lekötni hangverseny-rendező cég. A fiatal óriás különben az utolsó napokban szenzácios sikereket aratott több nagyobb vidéki városban: Miskolcon, Kassán, Ujhelyen, Kaposvárott a hol minde nütt páratlan lelkesedéssel ünnepelték őt. —

— **Kérelem.** Olvasóink azok, akikhez bizalommal fordulhatunk. A Nemzeti Iskola évek óta szolgálja önöket, évek óta küzd azért, amiért önök is egyen-egyen folyton fáradoznak: hazánk kulturájának emeléséért. Önök adták az anyagi eszközöket a küzdelemhez, önök adták a lelkesedést a szerkesztőség minden tagjának a szellemi küzdelemhez és önök voltak eddig is a legkiválóbb munkatársak. Es ezekért eddig is hálás köszonetra kötelezték minket. Sikereink is voltak, de azért elbizakodottakká lennünk, megállani a küzdelemben nem szabad. M. ezt nem is teszük, hanem fokozottabb szorgalommal igyekszünk a magunkra vállalt feladatnak megfelelni. A nyilt és bátor szó lesz ezután is fegyverünk, a tanítók, tanárok erkölcsi és anyagi érdekeinek védelme a kitűzött célunk. S amidőn ezt ime újból fogadjuk, engedjék meg, hogy önöket is terheljük e cél megvalósitására vezető eszközök megszerzésével, az újság szerkesztés legnagyobb titka ugyanis a pénz és e mellett éppen olyan fontos a nagy olvasó közönség. Mi amikor 8 koronában állapitottuk meg a Nemzeti Iskola előfizetését, arra törekedtünk, hogy minden tanárt, minden tanítót zászlónk alatt egyesítünk. E célunktól meg nagyon messze állunk. Nem rendelkezhetünk a reklámnak azzal az eszközével, amely felrázza a [illegible]eg mindig alvókat, mert erre első sorban temérdek pénz kellene. De ez akkor is felesleges lenne, ha csakugyan megvolna, hiszen lapunknak egy évtizedhez közeledő élete elég nyitott könyv a ezzel szemben az olvasóink megtisztelő véleménye a legszebb reklám. Ehhez a reklámhoz folyamodunk most. Önöket kérjük, hogy kollegáikat buzditsák előfizetésre. Önöket kérjük, hogy az előfizetésre hajlandók nevét velünk közölni kegyeskedjenek. Azt biszük, senkinek sem okoz nehezséget legalább egy előfizetőt szerezni s ha ezt minden olvasónk megtenné, már most megkétszerződne előfizetőink száma. Ezzel természetes megduplázódnék a lap bevétele, kétszer nagyobb lenne a tekintélye is. Ile hányszor nagyobb lenne a tartalma! . . . Nem tagadjuk, nekünk egyénileg is érdekünk az előfizetők szaporitása. S ha nehéz és fáradságos munkánk jutalmazásáról szó lehet, nyiltan merjük kimondani, rá szolgálunk. De ennél sokkal fontosabb az a közös ügy, amelyet képviselünk s amelynek győzelme a[illegible] többen állanak a zá[illegible] mögött. Mi k[illegible] minden tanfő[illegible] minden tanár. J[illegible]! A „NEMZETI [illegible] szerkesztősége. Budapesten, VII, Rottenbiller-u. [illegible].

Hangok a közönség köréből.

Köszönő irat Amerikából.

Az eredeti levél másolata, szóról-szóra magyarra-forditva.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben Alsó-Ausztriában.

New-York, 1898. máj. 18.

Legjobb uram!

1895. évi novemberében köszvényben annyira megbetegedtem, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Teljes nyolc hónapon át egy helyen mozdulatlanul feküdtem, nem lévén képes egy hüvelkujjre sem tovább mozdulni; testem sulya 175 fontról 130 fontra csökkent alá, jeleül a szörnyü fájdalmaknak, miket mind ez veken át szenvedtem. Egy gyógyitási módot sem mulasztottam el, — de azok használata csak hallottam ugyanis valami Liniments Electricről, török fürdőkről stb-ről — és minden orvosi kezelés daczára, nem éreztem javulást, ugy, hogy az utólsó kezelő orvos azt mondta, hogy nem fogadna el tőlem több pénzt, mert az céltalanul van kiadva.

Ekkor egy barátommal találkoztam, aki **Wilhelm antiarthrikus antirheumatikus vértisztitó teajára** figyelmeztetett, egyszerre mely a köszvény ellen csalhatatlannak bizonyult. Elbeszéltem neki kisérleteimet más szerekkel s alig volt bizalmam közösse iránt. Ugy tetszik, mintha a sors keze diktálta volna, hogy önnek irjak, hogy szivem még remélt, hogy létezik segitő, aki engem meggyógyit. S én ugy találtam, hogy ilyen mentő tényleg létezik. Szóval ki nem fejezhetem a szörnyü fájdalmakat, miket az utolsó 3 évben szenvedtem, de most már mi sem zavarhat s én e pillanatban azt hiszem, hogy ugy érzem magamat, mint ujszülött, nem adva **Wilhelm antiarthritikus antirheumatikus vértisztitó teáját** semmi kincsért a világon.

Legyen oly jó uram, és küldjön nekünk postafordultával b. C. Q. D. 1 tucat (12 csomót) Wilhelm-féle antiarthrikus antirheumatikus vértisztitó teájából.

Legjobb egészséget és hosszú életet kivánva, tisztelettel vagyok

Gordon József M., 179 orchard st. New-York, amerikai egyesült államok.

Kapható minden gyógytárban.

Főraktár Köszegen: **Floderer Jenő** gyógyszerésznél (Csacsinovits-félegyógyszertár.)

Lapunk egyes rovatait, a hir-rovat kivételével, mindenkor szombaton délben zárjuk le.

Fenyődoboz

keresztetik, 30 kocsiszállitmánynyal, készpénzfizetés mellett.

G. J. Steingaesser & Comp.

„Kleng" fenyőmag-intézete,

Miltenberg, a Majna m.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már tobb mint 30 év óta megbizható, fájdalomcsillapitó bedörzsölésekőt alkalmaztatik köszvesynél, csuznál, tagszaggatással és meghülesekné és az orvosok által bedörzsölesekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi szépszerű háziszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértéku utánzat van forgalomban. Ki sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégjegyzés nélkul mint nem valódit utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT a cs. és kir. udvari szállitók.

Kapható Köszegen: **Floderer Jenő** gyógyszertárában.

Minden köhögő betegnek

a **Kaiser-féle**

MELL-CZUKORKA

a legmelegebben ajánlható.

2480 közjegyzőileg hitelesitett bizonyitvány erősitik meg a biztos hatást köhögés, rekedtség és nyálkásodásnál.

Egy csomag ára 10 és 20 kr.

Biztos eredményt

nyujtanak az általánosan jónak talált

Kaiser-féle

pfeffermüncz-czukorkák

étvágytalanságnál és gyomorbajoknál.

Egy csomag ára 20 kr.

Kapható Köszegen:

Jánosa Gyulánál.

Meghivó

a köszegi hegyforrás-szikvizgyár-részvény-társaság f. évi február hó 18-án délelőtt 11 órakor Köszegen a városház tanácstermében tartandó

rendes évi közgyülésére.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1899. évi üzletkimutatás és mérleg előterjesztése, a nyereség hová fordítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak adandó felmentés iránti határozathozatal.

2. 12 igazgatósági, 3 felügyelő-bizottsági rendes és póttagnak 3 évi időtartamra való választása.

Jegyzet: A közgyülésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, a kinek részvénye a közgyülést megelőzőleg legalább 3 hóval saját nevére átirattatott és a közgyülés előtt 3 nappal a társaság pénztáránál szelvényeivel együtt letétetett.

10 szavazatnál többet sem saját részéről, sem mint meghatalmazott egy részvényes sem birhat.

Az üzlet-kimutatás és mérleg a közgyülést megelőzőleg 8 nappal a társaság pénztáránál betekinthető.

Az igazgatóság.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Pserhofer J.

VÉRTISZTITÓ LABDACSAI

évtizedek óta el vannak terjedve az egész világon a kevés szer csaláb, a hol ez a páratlan házigyógyszer hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az elv bajoknál ajánlják, amelyek sokszor emészthetnek a dugulásnak következményei, mint pld. zavar az egészség ehes, sajfajesiek, szelhasalmak, hólyka, arcfájás stb.

Vértisztitó hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak vérszegénység esetében s az ebből eredő bajoknál, mint lassan fejfájás, sápher stb. E vértisztitó labdacsok nagy előnye, hogy szelidan hatnak, fájdalmat nem okoznak s igy a leggyöngébb szervezettel biró egyenek, sőt gyermekek is bátran használhatják.

Számtalan hálá- és elismerő-nyilatkozat!

Használati utasítás mellékelve.

1 dobos, mely 15 labdacsból áll 21 kr.
1 tekercs, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.

A pénz előzetes beküldése után bérmentve:

1 tekercs	1 frt 25 kr.
2 tekercs	2 frt 30 kr.
3 tekercs	3 frt 35 kr.
10 tekercs	8 frt 20 kr.

Egyedüli készitő és szétküldési főraktár:

Pserhofer J. gyógyszerész

Bécs, I. Singerstrasse 15.

Elterjedtségüknél fogva a lehetőségek a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánzatnak, tehát mindenki csak PSERHOFER féle vértisztitó labdacsokat kérjen, s csak azok valódiak, amelyek dobozaiban fehérben sárga csikban „PSERHOFER" szavak láthatók.

A legelőkelőbb orvosok által ajánlva!

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Köszegen.